

Vprašanje vojaškega bonusa je postalo bolj pereče kot kdaj prej

Washington, 25. julija. — Z odgledanjem kongresa, je ostalo v Washingtonu odprto vprašanje bonusa vojaškim veteranom, katerih je ostalo še na tisoče v mestu in ki zahtevajo takojšnje izplačilo. Dokler ni kongres zavrnil svoje zborovanje, so vojni veterani še imeli upanje, da jim bo kongres dovolil izplačilo bonusa. S tem upanjem so pričakovali parade po Washingtonskih ulicah in pred kapitolom. Sedaj pa, ko je odšel kongres na počitnice, ne morejo bivši vojniki ničesar pričakovati do prihodnjega zasedanja kongresa v decembru mesecu, razen — ako morejo prisiliti kongres, da se zbere k izvanrednemu zasedanju. Veterani sedaj oblegajo kapitol, zahtevajo od predsednika Zed. držav, da skliče izvanredno zasedanje kongresa. Policija skuša pregnati veterane od Bele hiše, toda 20.000 vojnih veteranov ni lahko kontrolirati. Nanov ni lahko kontrolirati. Zadnje to ne bi bilo težko, ako bi se upostavile stroge neredbe, da temu se skušajo v Washingtonu izogniti, ker se bližajo volitve in se nihče ne zameri velike in se pride do katastrofe. Na trg pred kapitolom so prišli oboroženi marini, da bi razgnali pirokete veteranov. Toda nihče ne ve, kdo je poslal marine sem. Nekateri trdijo, da jih je ukazal predsednik Curtis, toda on to odločno zanika. Tako povelje bi smel izdati samo predsednik Zed. držav, toda iz njegovega urada se zanika vsaka odgovornost za to.

Ni hotela biti lepa

Los Angeles, 25. julija. — Ne katerim ženskam ni prav, če so grde, drugim pa zopet ni prav, če so lepe. Tako je bila Mrs. Virginia Rae, stara 27 let, take lepa, da je vse vanjo zijalo. Mnogo je morala vsled tega prestati od svojega moža, ki ji je očitno, da vse za njo gleda. To je lepo ženo napotilo, da si je polila obraz z neko razjedljivo tekočino in si pokvarila obraz za vse življenje.

Prireditve v St. Clair kopališču

Okrog 1.500 ljudi je prisostvovalo prireditvi na dvorišču St. Clair kopališča sinoči. Glavna točka programa za večer je bil sistem ojačanja glasov, katerega je napeljala Bruss Radio Service za to priliko. Nastopili so v pleših: Florence, Perné, Frances Prijatelj, Sally Svetek, Helen Mavko, Betty Burdell Jr. Na banjo sta igrala Geo. Kuva in Culović. V petju: sestre Kopore in sestre Turkovič. Nastopil je oktet Andy Stupek. Na harmoniko so igrali: Trinko, Brancel, Trebar in Zigman. Občinstvo se je na zlasti dopadlo petje sedemletnega Joe Makšeta, ki je pel mične slovenske pesmice. Bil je prav prijeten večer in si želimo še takih.

Znižane cene za bolnice

Lakeside bolnica, Maternity, Rainbow bolnica in otroške bolnice, ki spadajo pod Western Reserve bolnice, bodo imele od naslednje nove, znižane cene. Vsak bolnik, ki pride v eno teh bolnic, bo že naprej vedel, koliko bo plačal za določen čas v bolnici za postrežbo, za zdravila in zdravnik. Ako bo šel iz bolnice prej, kot se mu je računalo, bo dobil povrnjen denar.

Sin pravi, da bo njegov oče, bivši cesar, zopet zasedel nemški prestol

Berlin, 25. julija. — Četrti sin bivšega nemškega cesarja, princ August Viljem, je v politični kampanji prorokoval, da bo njegov oče, bivši cesar Viljem II. zopet prišel na nemški prestol. Princ, ki je velik pristaš vodje nemških fašistov, Adolf Hitlerja, je rekel, da sedanje izpremembe v nemški politiki niso še nič v primeri s tem, kar se pride. Princ je imel govor pred veliko avdienco, ki mu je navdušeno ploskala, ko je izjavil, da bo bivši cesar kmalu zopet doma in da ni več daleč čas, ko se bo ustanovilo tretje nemško cesarstvo. Sedanje izpremembe v politiki je mislil princ sedanji nemški kabinet, kateremu načeljuje von Papen, ki ima celo večjo moč, kot jo je pa imel cesar. Princ je rekel: "Trinajst let je trpela Nemčija pod vplivom tujezemske politike in prvi korak k osvoboditvi je bil storjen. Pruska železna pest se je dvignila in sovražniki Nemčije se bodo kmalu razkropili. Socialisti in komunisti ne bodo v Nemčiji nikdar več prišli do besede."

Thomas napada demokrate in republikance

New York, 25. julija. — Norman Thomas, kandidat socialistične stranke za predsednika Zed. držav, je ostro kritiziral demokratsko kot republikansko stranko, češ, da nima ne ena ne druga v svoji platformi kakega programa za svetovni mir. Ponovil je socialistično platformo, v kateri se stranka izraža, da se bo rila za svetovni mir. Socialistična platforma vsebuje tudi pripoznanje sovjetske Rusije, brisanje vojnih dolgov in opustitev vojaških vežbalnih kempov.

Mahinacija z vardami

Vodje republikanske večine v clevelandski mestni zbornici, z mestnim klerkom Thomasom na čelu pravijo, da ne bodo razdelili Clevelanda po vardah, kakor to zapoveduje mestni čarter, pred prihodnjo zimo. Prvotno se je mislilo, da bodo volitve pri novembarskih volitvah volili že po novih vardah, ki jih bo 30, po 30.000 prebivalcev v vsaki vardi. Republikanci se boje, da bi pri novembarskih volitvah izgubili precej glasov, oziroma svojih kandidatov, če bi ljudje volili po vardah. Ker mislijo varde razdeliti po svoje, bodo zato odglasovali kar v mestni zbornici in ne potom resolucije, tako da župan Miller ne bo imel prilike oporekati z vetiranjem.

Stanovanjske razmere

Howard Whipple Green, tajnik clevelandskega zdravstvenega urada, naznanja, da se bo posvetilo več pozornosti boljšim in zdravjšim stanovanjskim razmeram, kakor hitro bo položaj nekoliko ugodnejši. Tajnik poroča, da je tam, kjer so ljudje stlačeni skupaj v stanovanjih, 633 slučajev jetike pri 100.000 prebivalcih, medtem, ko je tam, kjer ljudje stanujejo v prostornih stanovanjih, samo 53 slučajev jetike.

Nova čistilnica oblek

Rojak Frank Pajk je odprl čistilnico oblek na 23421 St. Clair Ave., Euclid, O. Opozarjamo na njegov oglas za cene in ga priporočamo rojakom.

Konvencija J. S. K. J. je pričela z rednim delom

Poroča Louis J. Pirc

Indianapolis, Ind., 25. julija. Točno ob osmih zjutraj je glavni predsednik odprl 14. redno konvencijo J. S. K. Jednote in pozval navzoče glavne odbornike in delegate, da vstanejo v spomin, v počast ustanovnikov in umrlih članov in članic jednote. Zbornica je vstala za eno minuto.

Nato se preide k dnevnem redu. Glavni predsednik imenuje v poverilni odbor: Čuliga, Pogacarja, Muca, Lamuta in Tratnika.

Prvo besedo na konvenciji je dobil delegat Vranicar, ki je predlagal, da bi se delegacija vsedla po državah, tako da bi delegatje iz vsake posamezne države sedeli skupaj. Odglasovano je bilo, da vsak lahko sedi kjer hoče.

Poverilni odbor pobere poverilnice in se poda na delo, da iste pregleda. Delo poverilnega odbora je trajalo eno uro in pol; zbornica se je za ta čas oprostila. Ugotovilo se je, da delegat Viktor Blatnik ni navzoč in tudi njegov namestnik ne.

Poverilni odbor nato poroča sklep, da se delegatu Ivan Tauzlu vzame pravica prisostvovati konvenciji, ker je tožil jednoto. Toda zbornica odloči, da naj

ostane na konvenciji toliko časa, dokler odbor za pritožbe ne preišče zadeve in o stvari poroča.

Določi se čas zborovanja. Sprejme se sklep, da bo čas zborovanja od 8:30 zjutraj do opoldne in od 1:30 do 6. zvečer.

Volitev konvenčnega predsednika. Nominiranih je več, toda kot kandidat ostane samo Math Anzele, ki je izvoljen soglasno. Za prvega podpredsednika izvoljen R. Pletershek in drugega podpredsednika Louis M. Kolar za angleško poslujoča društva.

Kot prvi zapisnikar fungira urednik Nove Dobe, Anton J. Terbovec, drugi zapisnikar izvoljen Janko N. Rogelj, kateremu se določi plačo \$5 na dan.

Nato se voli odbor za rezolucije. Izvoljeni sledeči: Louis J. Pirc, Anton Mahne, Ernest Palkič Jr., Frank Jerič, Ivan Kapelj, Schneller in Muhvich.

Daljša debata je bila glede pravil, ker so konvenciji predložena dvojna pravila: ene je predložil glavni tajnik Zbanič, za vsakega delegata po eno kopijo, druga so predložena po odboru za pravila. Sklene se, da se izvoli poseben odbor za pravila, ki naj izmed obeh predloženih sestavi nova in ista predloži konvenciji. V odbor za

pravila so bili izvoljeni: Pirc, Costello, Hitti, Vranicar, Eržen in Pogacar.

Odbor za pritožbe. Sprejet predlog, da se v ta odbor izvoli 12 mož. Kandidatov v ta odbor pa je bilo 52. Poverilni odbor pobere glasovnice in predno se presteje glasove in pronajde, kdo bo izvoljen v ta odbor, konvencija zaključuje, da vsak, ki bi raznašal zaključek konvenčnih odborov, poprej kot jih sliši konvencija, bo izključen iz tega odbora. Dalje se zaključuje, da vsak, ki je v sorodu s kakim obtožencem, se ga odstrani od tega odbora.

Ker se bliža zaključek zborovanja, bo poverilni odbor poročal na prihodnjem zasedanju o izidu glasovanja.

Sklene se, da se pošlje pozdravna brzojavka sledečim: guvernerju države Indiane, zavarovalniškemu komisarju države Indiane in Minnesote in županu mesta Indianapolis.

Bere se še zapisnik dopoldanske seje, ki je sprejet.

To je v splošnem rezultat prvega dne zborovanja.

Sporočiti moram, da nam je dalo mesto na razpolago stražnišča pred dvorano, ki je Slovenec, Anton Cung in pravi korenjak, tako da smo dobro zavarovani in brez skrbi v tem oziru.

Hoover in Roosevelt hočeta pridobiti Al Smitha na svojo stran

Washington, 25. julija. — V političnih krogih se govori, da se pripravljajo velika politična poteza, ki bi imela velik vpliv na jesensko predsedniško kampanjo. Demokratska kot republikanska stranka vidita namreč velik uspeh v kampanji na tisti strani, na kateri bo stal Al Smith, ki je bil predsedniški kandidat pred štirimi leti. Poroča, naj imenuje Smitha za predsednika ali vsaj člana rekonstrukcijske finančne korporacije. Z imenovanjem Smitha bi se zavezalo jezikom, ki govore, da je ta korporacija samo za prijatelje republikanske stranke.

Rooseveltovega tabora hoče pa tudi Smitha na svoji strani, da bi vodil boj proti suhaški stranki v jesenski kampanji. Znano je namreč, da je Smith zapustil konvencijo demokratske stranke v Chicagu, ne da bi počakal svojega nasprotnika, ki je bil imenovan kandidat. To je dalo razumeti, da Smith ne bo podpiral Roosevelta v kampanji. Ker ima Smith jako mnogo pristašev, hočejo sedaj pridobiti Smitha na svojo stran in si tako zagotoviti glasove Smithovih pristašev.

Smith je bil začetnik-borilec proti prohibiciji in je mnenje demokratov, naj bi bil tudi on glavni govornik v jesenski kampanji proti prohibiciji. Aktivna Smithova kampanja bi mnogo pomagala Rooseveltu v severovzhodnih in srednjeevropskih državah. S tem, da bi dali kakemu vplivnemu demokratu v zvezo mesto v republikanski ustanovi, upajo zabiti močno zagovzdo med demokratske vrste.

Skrivnostno streljanje na jezeru Michigan

Waukegan, Ill., 25. julija. V nedeljo večer je nenadoma zaropotala strojna puška in toča krogel se je vsula na jahto Weelingtona Quirka, ki je plula blizu obrežja. Na jahti je bilo kakih 20 oseb, ki so se trenotno vrgle na tla, ko so začele žvižgati krogel. Ranjena je bila samo Rosa Peterson, ki je dobila krogel v obe nogi. Krogel so prebile steno v ladji in komaj, da je še priplula do obrežja. Nikdo ne more pojasniti, kdo in zakaj bi streljal na jahto. Oblasti so začele zadevo preiskovati.

Počasi se plačujejo davki

V okrajno blagajno je bilo plačanih do večer za \$12.162, 015.72 davkov. Vseh davkov mora biti plačanih za \$36.500, 000 in to do 10. avgusta. Po tem dnevu bo moral vsak plačati kaznen. Okrajni blagajnik pravi, da bo nabral 80 odstotkov vseh davkov do omenjenega dne.

Dva nova kopališča ob jezeru

Sedanja mestna administracija v Clevelandu je sklenila, da bo odprla dva nova kopališča ob jezeru Erie. Prvo bo koncem 72. ceste, kjer ima mesto svojo zemljo in drugo pri vzhodni 145. cesti. Kopališča bodo pripravljena za uporabo v enem tednu.

Pogreb Frank Homovca

Pogreb za pokojnim Frank Homovcem se bo vršil v četrtek zjutraj iz hiše njegove sestre Mary, 872 E. 230th St. v cerkev sv. Kristine in na sv. Pavla pokopališče. Pogreb se vrši pod vodstvom pogrebneža z avo da Frank Zakrajšek.

Ponesrečeni ohijski avijačar pripoveduje o dogodljajih v džungli

Mexico City, 24. julija. Clarence L. McElroy, Ohijanec, je bil šele danes v stanju povedati, kako je preživel 18 dni v džungli, ko se je ponesrečil njegov aeroplan 27. junija. Avijačar pripoveduje: "S spremljevalcem sva letela proti Honduras, ko sva zapeljala v silno nevihto. Naštala je strahovita tema in v temi je tresel aeroplan v obrobje nekega hriba. Izgubil sem zavest in šele čez kakih pet ur sem se zavedel. Dobil sem močan udarec na glavo in nogo. Bil sem preslaboten, da bi zlezl izpod razbitega aeroplana. Moj spremljevalec je bil mrtev. Tam sem ležal cele tri dni in potem sem prišel zopet toliko k sebi, da sem se spravil izpod aeroplana. Pokril sem truplo tovariša s listjem, potem sem se pa splazil vrh hriba, da se orijentiram. V nekem potoku sem se napil vode in vjel nekaj rakov, katere sem povžil sirove. Ponoči sem videl luč mesta San Geronimo, pa sem se začel počasi plaziti v tej smeri. Ker nisem mogel stopiti na noge, je bila moja pot jako počasna. Ponoči sem lovil komarje in drugi mrčes, da sem se preživel. A glavna moja skrb je bila, da sem se ogibal kač, ki jih je bilo vseporno v džungli. Mnogokrat sem mislil, če opustiti misel na rešitev in na mestu počakati smrti, pa človek se brani, dokler se more. Po 18 dneh sem prišel do črede gove, ob neki reki. Tam sem videl tri teleta privezana ob drevo. Vedel sem, da bo gotovo kdo prišel, ki bo teleta odvezal. Res je prišel pastir, ki je najprej pomolzel kravo in mi dal piti mleko. Potem mi je pripravil ležišče in odhnel 20 milj daleč v mesto po pomoč. Fanta ne bom nikdar pozabil, ki me je rešil in ga bom bogato obdaril. Pozabil pa tudi ne bom nikdar dni, ki sem jih preživel v džungli."

Za avtomobiliste v Michiganu

Lansing, Mich., 25. julija. V državi Michigan je danes 107,000 avtomobilov, za katere lastniki letos še niso kupili licence, ker je pač ne morejo. Država je sedaj sklenila, da bodo licence od 1. avgusta do konca leta samo polovico cene. Do sedaj je bila postava, da se cene licencam znižajo za polovico šele s 1. septembrom.

Odškodnina v katastrofi klinike

Common Pleas sodnija je večeraj določila odškodnino za 68 slučajev poškodb ali smrti, ki so se pripetili 15. maja 1929 na clevelandski kliniki, ko je izgubilo življenje 125 oseb, mnogo jih je bilo pa poškodovanih. Za vse te tožbe je odločila porota \$167,000 odškodnine. Zastopniki za poškodovane so vprašali za \$1,500,000 odškodnine. Največ in sicer \$8,500 vsak, so dobili sodniki Fabricia Todiolo in Henry Lustiga, ki sta se smrtno ponesrečila. Drugi so dobili manj. Za ponesrečeni Frances Loger in Agnes Logar so dobili po \$2,500.

Dovolji sedežev v stadionu

Prihodnjo nedeljo bo clevelandski baseball klub prvič igral v novem mestnem stadionu. Radi sedeža je vsak lahko brez skrivnosti pogrebneža z avo da Frank Zakrajšek.

Vesele vesti iz Nove Anglije

Boston, 25. julija. Razne tekstilne tovarne so pričele obratovati v Novi Angliji s polno paro in to one, ki so počivale že več časa. Tako se poroča, da je sprejela American Woolen Co. na delo 2.000 delavcev v Lawrence, Mass., in ravno toliko jih je vzela zopet na delo Nashua Manufacturing Co. v Lowell, Mass. V Pittsfield, Mass. delata s polno paro Berkshire Woolen Co. in Glix Underwear Co. Silver Lake Woolen Mills dela ponoči in podnevi, da izvršuje velika naročila. Enako se poroča iz vseh krajev države Massachusetts, kjer so večje ali manjše tekstilne tovarne, da dobivajo velika naročila.

Jako kislja smrt

Merristown, N. J. Tukaj je storil samomor Benjamin Nattkins, star 58 let s tem, da je potaknil glavo v sod, ki je bil napolnjen z jesirom. Kaj je gnalo možaka v tako kisljo smrt, ni znano.

Galantni roparji

Na 107. cesti in Euclid Ave. sta skočila dva bandita na avtomobil Bernarda Chernan, ko je čakal na premenitev signalne luči. Roparja sta žrtv prisilila, da jih je moral voziti po mestu in sta ga spotoma izropala za \$16.25. Protij koncu vožnje je Chernanu zmanjkalo gasolina v tanku, katerega sta vljudna roparja zopet napolnila in ga izpustila.

Ustrelil svojo ženo

Charles A. Beck, star 47 let, je ustrelil svojo ženo, ker ga je tožila za razporoko, in potem, še sam sebe. Umor in samomor se je pripetil še v petek zvečer, trplji so pa našli šele v nedeljo ponoči. Beck je zapustil več pisem svoji ženi, kar je znamenje, da je mislil izvršiti samo samomor, a se je potem premislil in ustrelil tudi ženo.

Protekcija za slamnate vdovce

V državi Ohio se je nedavno ustanovila organizacija, ki ima namen, da protežira pred izkoriščanjem ločene može, ki morajo plačevati previsoke alimente, ali pa morajo v ječo, če jih ne morejo plačevati. Predsednik te organizacije, Olaf F. Knudsen je izdal nekaj "zapovedi", na podlagi katerih se bo boril za pravice slamnatih vdovcev. In sicer: Da se ne plača nobenih alimentov, dokler sodnija ne razišče slučaje. Ako se nahaja mož v ječi, ker ni mogel plačati alimentov, je razglašen moratorij na odplačevanje. Ako sodnija določi začasno plačevanje alimentov, se mora zadeva kolikor mogoče hitro rešiti pri sodniji. Razporočene ženske, stare pod 35 let, ki so brez otrok, naj ne bodo opravljene do alimentov, če je bil vzrok za razporoko malenkosten. Ako se razporočena žena zopet poroči in ni bilo nobenega otroka iz prejšnjega zakona, se ne plača nobenih alimentov. Zahteva se boljše ugodnosti v ječah za može, ki ne morejo plačevati alimentov.

Zalosten konec izleta

John H. Farley, njegova žena in dva mala otroka, stanujoči na 5725 Franklin Boulevard, Cleveland, O. so se peljali v Beattyville, Ky., da obiščejo sorodnike. Peljali so se z vlakom. Ko se pripeljejo do Cincinnatija, vidijo v svojo grozo, da jim je nekdo ukradel ves denar. Ni kazalo drugo, kot obrniti se nazaj. Toda kako? Usmilil se je družine neki avtomobilist, ki jih je peljal do Montgomery, O. Od tam jim je preskrbel brezplačno vožnjo policija do Washington C. H. Tam je družina spala v kolibi neke zemljiške družbe. Drugi dan jih je neki trgovec s sadjem odpeljal do Columbusa. Od tam jim je družba za odpomoc turistom preskrbel vožnjo do Clevelanda.

Država Texas proti prohibiciji

Dallas, Texas, 25. julija. V Texasu so se vršile v soboto državne volitve in narod se je z veliko večino izrekel proti prohibiciji. 235 izmed 254 countyjev prihajajo poročila, da je bilo oddanih glasov za odpravo prohibicije 184,686; za prohibicijo pa 78,474. Za guvernerja kandidira Mrs. Ferguson, ki je bila v tem uradu že od leta 1924 do 1926 in ima po sedanjih poročilih veliko večino glasov. Mrs. Ferguson kandidira na demokratskem tiketu.

Pomanjkanje gasolina v Jugoslaviji

Becgrad, 25. julija. Včeraj je skoro po vsej Jugoslaviji zmanjkalo gasolina za avtomobile, zato je skoro ves promet z avtomobili in busi obstal. V Zagrebu so si hoteli nekateri prodajalci gasolina pomagati na ta način, da so nalili vode v gasolin, da ga je bilo več (kakopak) in bili za to tudi ročno aretirani.

Skoro da ni zgorel

John Novak, 2112 Lakeside Ave. bi bil včeraj skoro zgorel, da ga niso rešili ognjegasci, ki so bili poklicani na mesto. Spalnica je bila že vsa v plamenih, a Novak je trdno spal. Da ni prišla pomoč pravočasno, bi bil umrl žalostne smrti v plamenih. Ogenj je napravil preko \$500 škode.

Raketirji z službami

Včeraj so se na clevelandski policiji pritožila štiri dekleta, ki so povedala, da so plačala po \$50.00, da so dobila službo v neki tovarni za slaščice. Dobile so plače \$15.00 na teden. Po prvem tednu so bile pa odslovljene in bile tako ob svoj denar, ki so ga dale "posredovalcu." Neki možki je na tak način izgubil \$300.00.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po razpisu: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00; četrt leta \$1.75
Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
Posamezna številka 5 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljave naslovite: Ameriška Domovina,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83

No. 174, Tue., July 26th, 1932

Jugoslovanski narodni praznik

Dan 5. julija, praznujejo v Jugoslaviji na nekako enak način, kot praznujemo v Ameriki, dan narodne zavesti, velik spominski dan 4. julija. Le ta razlika je, da Amerika praznuje 4. julija dan neodvisnosti, dočim praznuje Jugoslavija tedaj dan spomina, ko so turške hord preplavile jugoslovanske zemlje, pritisnile narod k tlom, dokler se ni po dolgi stoletjih z lastno močjo zopet otrese najbolj krutega jarma v zgodovini Jugoslovancev.

V posebnem članku prinaša odlični slovenski dnevnik "Jutro" opis pomena tega dneva za Jugoslovane, in ker je takozvani "Vidovdan," kot ga praznujejo v Jugoslaviji 5. julija vsako leto, malo poznan med ameriškimi Slovenci, je umestno, da ponatisemo na tem mestu značilni "jutrov" članek, ki se glasi:

"V pondeljek večer, 4. julija, pred prihodom Vidovega dana, je slovenska zemlja zažarela v nešteti kresovih, ki so pošiljali pozdrave od skrajnih postojank severne meje, tja do obmejnih točk Gorenjske in Notranjske, na jugu pa zajeli tudi enako čuteče hrvaške kraje. Mnogo nad tisoč kresov je žarelo. Žareli so, klicali in pričali s prijaznih dolenskih in štajerskih gričev, s holmcev po dolinah, z vseh večjih gora, pa tudi s planinskih orjakov do Karavank in do Triglavskega pogorja, nad katerim je kraljeval mogočen kres na Kredarici, tik pod vrhom našega sivega očaka.

Starodaven in lep je običaj našega naroda, da daje izraza svojemu veselju in čuvstvom s kresovi, ki jih zažiga po gorah in gričih, da se svetijo daleč naokoli. To prelepo navado so naši predniki nedvomno prinesli iz svoje prvotne domovine ter jo zaradi njenega simboličnega pomena ohranili tudi na svoji domači zemlji. Sprva so kresovi goreli v počast bogovom, sčasom so pa v spremenjenih razmerah izgubili svoj pomen ter postali znamenja radosti, pa tudi znamenja ljubezni do rodne grude in svoje domovine.

Človeku, ki ima smisel za narodne navade in ki razume poezijo se zdi, kakor da si gore javljajo radostno vest blizu jočega se praznika in da s svojim svitom oznanjajo enodušnost ljudskega čuvstvanja. Vedno pa ti ognjeni zublji, švigajoči v nočno nebo, niso oznanjali le praznikov in veselja, marveč so v najtemnejših dobah naše zgodovine bili tudi vestniki velikih nesreč in besede, kadar so po naših cestah zapeketala kopita azijskih krvolokov ter se je grmadam po gorah pridružil ogenj v domovini naših nesrečnih prednikov.

Vidov dan je spomin na one težke čase, ko je turški val preplaval ponosno srbsko deželo, zalil po vrsti vse ostale pokrajine našega naroda in leto za letom pošiljal svoje ropa joče tope tudi na slovenska tla. V teku stoletij se je iztrošila divja sila in jugoslovanski rod je zadihal svobodnejše. Zbiral je svoje sile, dokler ni osvobodil izpod oblasti do malega vseh krajev, kjer se govori naš jezik in kjer za pljuvom ko raka orač naše krvi.

Vidov dan je začetek največje narodne nesreče za Srbe in z njimi za vse Jugoslovane, obenem je pa dan kot večer opomin za složno in vztrajno delo za korist države in naroda, ako hočemo ohraniti komaj priborjeno svobodo. Nesloga, ki ruši najsičnejša carstva in države, je pokopala staro srbsko državo in povzročila stoletno gorje vsemu jugoslovanskemu narodu.

Morda je v zgodovini človeštva edini primer srbskega narodni praznik. Drugi narodi slave dneve zmaga in osvojenosti. Drugi narodi slave dneve zmaga in osvojitve, srbsko ljudstvo si je pa vzelo za svoj praznik dan največje narodne nesreče, da ko se je narodna država za pol tisočletja zrušila v prah. S tem pa je narod obenem pokazal svojo veliko moralno silo. Gojilo se je vidovdanske ideje skrbno skozi stoletja, ko je narod neprestano stremel, da se osvobodi oblasti tujca.

Tako je postala vidovdanska misel simbol svobodoljublja ne samo v obrambi proti Turku, ki je Slovincem in Hrvatom prizadajal nebroj gorja, pač pa tudi proti vsem ostalim neprijateljem, ki so narod napadali in slabili. O globini in moralni sili vidovdanske misli priča dejstvo, da je po zedinjenju prešnila tudi hrvaški in slovenski del združenega jugoslovanskega naroda. Po vseh krajih Jugoslavije postaja Vidov dan resničen narodni praznik, porojen iz globokega prepričanja, da je bodočnost Slovencev, Hrvatov in Srbov le v nerazdružni narodni in državni skupnosti.

O vsem tem so govorili tudi kresovi, ki so na predvečer praznika zajeli slovenske pokrajine. Oznanjale so ljubezen Slovencev do narodne države, pričale o volji naroda posvetiti svoje moči, da narod postane še bolj krepak.

Tako piše "Jutro," ki ie na ta način na poljuden in razumljiv način predstavilo Vidov dan narodu. Ako je kdaj naš narod potreboval skupnosti svojih narodnih sil, moralnih in fizičnih, jih gotovo potrebuje danes. Silni časi rušijo mogočne narode, kadar se pripravajo, in kako ne bi zrušili malega jugoslovanskega naroda, ako bo nesložno. Neprestano moramo imeti pred očmi, da je onstran Notranjske naše slavno, tužno Primorje, kjer umira v silni sužnjosti 800.000 naših bratov. Prinesti tem bratom odrešenje, kulturo, vrniti mu narodnost, dušo in srce, to bi morala biti ideja slehernega Jugoslavena. In če je Vidov dan praznik, ko se narod spominja, kako je Turku pred 500. leti potlačil naš narod, bi moral biti tudi spominski dan začetka sužnjosti primorskih bratov pod laškim jarmom. Spomin na take dogodke mora narod držati edinstven, močan in — pripravljen.

D O P I S I

Pozdrav iz starega kraja.

Čas beži z bliskovito naglico. Zdi se mi, da smo včeraj dospeli v stari kraj, v resnici je pa že dober mesec za nami. Godi se pač tako kakor vsem, ki so v prijetni družbi: čas mine, da sam ne veš kdaj. In prijetno je bilo v povsod: na ladji postrežba prav zadovoljiva, zabava pa prvovrstna. Kaka sprememba v teku 10 let, ko sem se prvič peljala preko te velike luže! Kdo se je tedaj brigal za ubogega trpina v 3. razredu! Danes pa sta konkurenca in napredek že skoro vse zenačila. Tudi domovina nas je sprejela na Jesenicah in v Ljubljani izredno lepo in prijazno! Čast ji!

Sicer pravimo, da gremo v stari kraj na oddih, toda, bože mili, vsi, ki ste že bili na takem oddihu, mi boste dali prav, če rečem: To ni oddih, to je neprestano romanje. Godi se mi, kakor poje pesem: Danes tukaj, jutri tam... kamor me popelje cesta. Iz Ljubljane, kjer stanujem v družbi svoje drage matere in sestre, me popelje vlak ali tramvaj ali avtobus na vse štiri vetrove. Doslej sem obiskala: Vrhe nad Krko, rojstni kraj mojega moža. Dobropole, Velike Lašče, Retje, moje rojstno vas, Sušje, Novo Svitlo, Veliki Zapolje, Slatnek. Pod vodstvom Mr. Kollandra nas je pohitela večja družba v Postojnsko jamo in Benetke, kjer smo se prav dobro imeli, pa zijali smo tudi kakor vrane na polju-ampak vsled neznozne vročine! Vedno mi ostane v spominu naš rajski Bled, kjer mgoli domačih in tujih letoviščarjev. V soboto, dne 16. julija, pa nameravam v družbi moje in moževe matere na Brezje k Mariji Pomagaj. Spremljal nas bo bratranec, Rev. dr. Fr.

Trdan, ki tudi tem potom pozdravlja vse ondote znance in prijatelje. Neštetokrat se spominjamo zlasti Rev. J. J. Omana in Mr. Grdina, ker hodimo večkrat po njih stopinjah. Zato ni čudno, če tudi kaj podobnega doživim. Poslušajte, kaj se mi je prigodilo v Vrheh.

Ko sem sedela v prijazni družbi svojih domačih, je prisopihala stara ženica in začela:

"Od našega pa nič ne veste?"

"Kje pa je?"

"V Ameriki."

"Amerika je velika, večja kakor Krka. Kje je vaš v Ameriki?"

"V Pueblo."

"Mati, Pueblo pa Cleveland sta kakor Ljubljana pa Moskva."

Seveda je bilo hudo revici in meni, žal, da ji nisem mogla nič povedati o njenem ljubljenskem sinu. Kako se vesele domači pozdravov svojih dragih, zlasti matere in očetje! Ko dospem v to ali ono vas, puste delo in se zbirajo in poprašujejo: vse bi radi povedali, vse bi radi povedali. Vse bi radi naročili.

Pa tudi jaz rada slišim, kako se godi v Ameriki za moje odsotnosti. Zato redno prebiram "Ameriško Domovino," ki točno prihaja za menoj v stari kraj. Tako smo v duhu vedno skupaj. Ko se povrnem, bom pa kaj več povedala v našem društvu in v krogu svojih prijateljev in znancev. Upam, da se za Veliki Smaren že vidimo. Iz Cherbouga se odpeljem dne 3. avgusta na ladji "Berengarij," ki nas je tudi v stari kraj prepeljala.

Da ste mi vsi prav lepo pozdravljeni!

Na veselo svidenje!

Ančka Koželj,

721 E. 155th St. Cleveland.

SINČEK IZDAL SVOJEGA OČETA POLICIJI

Policijski inšpektor Pegrišč je videl za vrati kolodvorske restavracije na Dunaju papirnati zavoj, katerega je najbrže kdo tam pozabil. Pač brezskrbni ljudje, ki tako slabo pazijo na svoje stvari. Inšpektor nese zavoj v kolodvorski urad, kjer ga bo lahko lastnik dobil nazaj, ako se bo prijavil.

Več ur je preteklo, ne da bi se kdo javil za paket, zato uradnik prereže vrv, ki je vezala zavoj in ga odpre. V zavoju je bila omotana neka stvarina, o kateri se je uradnik s prsti prepričal, da je meso. Torej je izgubil zavitek gotovo kak mesar. Počasi odvija papir. Iz omotke se pokaže ženska noga...

Uradnik je potegnil z roko preko oči, če morda ne sanja. Pa ne, pred njim leži odrezana ženska noga. Prav malo krvi je poročilo papir.

Dunajska policija slovi, da pod njenimi nogami ne raste trava. V par minutah po odkritju je bil že izdan razglas: primate morila! Po radiju je bilo razdano povelje na vse policijske stanice.

Prvo povelje se je glasilo: "Dobite seznamek vseh pogrešanih deklet!"

Toda predno je policija v tem pogledu kaj našla, so našli še druge dele umorjenega dekleta. Na kolodvoru Amstetten, eno uro oddaljen od Dunaja, so dobili v kovčgu, katerega je nekdaj pustil, žensko truplo, kateremu je manjkala glava in obe nogi.

Še isti dan je dunajska policija ugotovila, da je truplo neke Ane Puberl, stare 38 let, katero so spoznali po spodnjem perilu, v katerega je bilo truplo oblečeno. Gospodinja, pri kateri je Ana Puberl stanovala, je izpovedala, da je bila Ana jako varčna in da je imela prihranjenih okrog 5.000 kron (okrog \$700). Naenkrat je vzela Ana vse denar iz banke in odpovedala službo, rekoč, da se bo poročila z nekim Franzom Leitnerjem, s katerim se je seznanila potem oglasa v časopisu. Gospodinja je sa v časopisu. Anova svara, toda ta se ji je smejala. Dan potem, ko je zapustila službo, je dobila gospodinja od nje dopisnico, v kateri ji sporoča, da odide iz Dunaja. To je bilo poslednje, kar so slišali od Ane, dokler niso dobili njene trupa v kovčgu.

Kdo je bil skrivnostni Franz Leitner? To je bilo vprašanje, na katerega je iskala policija odgovora.

Na pravo sled je dopeljal policija hišnik neke hiše iz Gudrunstrasse. Ravno isti dan, ko je Ana Puberl izginila, je slišal v enem izmed stanovanj v hiši ženin krik: "Pomagajte! Pomagajte!" Najemnik dotičnega stanovanja je bil Franz Laudembach, ki je tam živel že več let s svojo ženo in petletnim sinčkom.

Družina se je pečala s pranjem. Žena je prala in mož je prinal in odnašal perilo stran. Družina je bila v dotični okolici poznana in priljubljena. Klic na pomoč ni, da bi se kar tako pozabil. Hišnik je vprašal Laudembacha, kaj da je tisti klic na pomagaje pomenil. Laudembach je pojasnil, da jih je obiskala sestrična žene in pri malem prepiru, je obiskovalka kar tako začela vpiti.

Pozneje pa je Laudembach svojo prvotno trditve izpremenil, ne da bi ga kdo za to kaj vprašal. Prišel je k hišniku in mu rekel, da je v odsotnosti žene in sinčka povabil neko počestno dekle v stanovanje. Ko je ženska videla, da je poročen, je začela vpiti in zahtevala, da jo pusti ven. Prosil pa je hišnika, da naj molči o tem, da ne bo žena zvedela škandala. Hišnik je obljubil.

Toda vest o najdbi trupla Ane Puberl ni dala hišniku pokoja. Venomer je premišljeval, če ni imel tisti klic na pomoč kaj zveze z umorjenim dekletom.

Medtem pa je bila policija pridno na delu. Z povečevalnim steklom je preiskovala papir, v katerem je bilo truplo zavito.

Zavoj iz lepenke (cardboard) je bil tak, kakršnega navadno rabijo pralnice, ki dostavljajo perilo. Na papirju, v katerem so bile zavite dekletove noge, je povečevalno steklo jasno pokazalo tri črke: L A U. Črke so bile očitno zapisane po neki nespretni roki in je nekdo skušal zbrisati te črke s tem, da je potegnil črte preko svinčnikom. Na podlagi te najdbe so detektiv preiskali Laudembachovo stanovanje. V košari za papir so našli del papirja, ki je bil očitno odtrgan od kosa papirja, v katerem je bilo zavito truplo in ko so oba kosa primerjali, se je jasno brala beseda Laudembach. To je obremenilo Laudembacha in prišlo so ga.

Laudembach je priznal, da je postal morilec radi denarja. Oglašal je v časopisih, da išče nevesto. Ko se je oglašila Ana Puberl, je ni imel namena umoriti in šele, ko se je branila izročiti mu svoje prihranke, jo je pobil na tla. Razkosal je njeno truplo in posamezne dele zložil v kovčeg in pustil na železniški postaji, glavo pa je vrgel ponovi v Donavo. Izpovedal je tudi, da je spravil kovčega z deli umorjene Puberl pod posteljo, kjer so ostali prvo noč, medtem ko sta s ženo spala vso noč na postelji.

Laudembach je trdil, da njegova žena ni o vsem ničesar vedela. Toda policija je bila mnenja, da žena pač ni mogla spati v sobi, ki je bila vsa okrvavljena s človeško krvjo, ne da bi o tem kaj poizvedovala. In dokazalo se je tudi, da je oglašala za ženske ponudbe pisala ženska roka. In zakaj je odšla njegova žena z doma ravno tisto popoldne, ko je Laudembach umoril svojo žrtev?

Toda Laudembachova žena je trdovratno molčala in ni hotela z nobeno besedo obremeniti svojega moža. Toda pravi detektiv se je izkazal Laudembachov petletni sinček Franzl. Učil se je namreč pisati svoje ime. Uril je svojo učenost na papirju, ki sta ga rabila starša za zavijanje perila. In ta kos papirja je rabil njegov oče, da je zavil razteleseno žrtev vanj.

Vsa Avstrija je bila razburjena po teh najdbah in splošno mnenje je bilo, da Laudembach ni umoril samo ene žrtev. Melo pred gori opisanem umoru, je izginila tudi neka mlada vdova, Justina Mahr, ki je odgovorila na ženitbeno ponudbo. Obdolžili so Laudembacha tudi tega umora in priznal ga je. Izpovedal je, da se je seznanil z njo potom časopisa. Ko ga je nekega dne dobila, ko je brskal po njenem stanovanju in ga je hotela naznaniti policiji, se je ustrašil tega in jo ubil.

Morilec Laudembach popolnoma mirno čaka na sodbo v ječi. Zaprt je tudi njegova žena, a mali Franzl je pri sosedih, kjer vneto piše svoje ime na kose papirja in pripoveduje, da so starši odpotovali za nekaj časa, a da se kmalu vrnejo. Ubogi otrok pač ne sluti, kaj čaka njegovega očeta, katerega je izdala oblastem njegova čekarja na papir.

Kralj žeparjev

V Angliji je izšel življenjepis, ki nosi naslov "Kralj žeparjev." Junak tega življenjskega George Barrington, ki je vzbujal v 18. stoletju s svojo spretnostjo in odločnostjo veliko pozornost. Barrington je začel svojo "vzorno" življenje kot eleganten pridanič in neutrudljiv žepni tat. Pri tem svojem poslu pa ni bil posebno srečen in venomer so ga prijeli in zašili, toda vedno se je zopet znašel na prostem. Veliko senzacijo je vzbudil v javnosti, ko je ukradel grofu Orlofu dragoceno, s demanti posuto tobačnico. Komaj je pa prestal kazen za to tatvino, ko je izpeljal še drznejše podjetje. Znal se je nekoč utihotapiti na dvor angleškega kralja, kjer so bili zbrani ravno vsi velikaši dežele. Slovitemu uzmoviču so se to pot poseb-

no dopadli dragoceni redovi velikašev in posrečilo se mu je, da je snel s prsi Lordu Mexboroughu viteški red, na katerem so bilo vdelenih 19 biserov in en velik demant. Ta nakit je prodal za 19.000 zlatih mark, kar je bila za tiste čase ogromna vsota. Vendar mu te tatvine niso mogli dokazati, dasi so ga imeli na sugetnil črte preko svinčnikom. Bil je pa prijet par tednov pozneje, ker je izmaknil nekemu dekletu uro in par grošev. Predsedel je nekaj časa v ječi in ko je bil prost, je zopet nadaljeval s svojim opravilom. Toda kmalu so ga zopet prijeli in ko so ga sodniki trdo prijeli, je priznal vse tatvine, ki jih je že izvršil. Vsled tega so ga poslali s kazensko ekspedicijo na Botanybay in tukaj se začne šele njegovo pravo življenje. Postal je farmer in bil končno izvoljen za vrhovnega sodnika. Začel je pisati knjige in je mnogo pripomogel, da se je razvila trgovina z Anglijo. Tako je postal iz navadnega žeparja pijo-nir angleške moči in sile v trgovinstvu.

Dnevna vprašanja

1. Koliko je delegatov J. S. K. Jednote iz Colorado? 2. Navedite njih imena? 3. Koliko jih je iz Wyominga, West Virginije in Montane? 4. Navedite njih imena? 5. Koliko jih je iz vseh drugih držav? 6. Navedite imena. 7. Kdaj je bila J. S. K. Jednota ustanovljena? 8. Kdaj je bila inkorporirana. 9. Koliko konvencij J. S. K. Jednote je bilo pred sedanjem? 10. Kdo je predsednik pripravljalnega odbora za sprejem delegacije in voditelj programa?

Odgovori na vprašanja

1. Enajst.
2. Peter Culig in Daniel Predovich iz Puebla, John Schutte in Stefan Mauser iz Denverja, Frank Pechnik iz Puebla, Louis Costello iz Salida, Matt Karcich iz Trinitada, John Lovshin iz Aspena, George Oswerk iz Walenburga, John Vidrich iz Leadville, Victor Slavec iz Morleya.
3. Dvanajst.
4. Louis Tauchar in Thomas Chadez iz Rock Springs, Wyo., Kajetan Erznosnik, iz Red Lodge, Mont., John Petritz iz Butte, Mont., Mary Schneller iz Butte, Mont., Anton Tratnik iz Diamondville, Wyoming, Anton Smole st., iz East Helene, Mont., John Lahajnar, iz Thomas, West Virginia. Mrks Polak, iz Roundup, Montana, John Kocjančič iz Davis, W. Va., Anton Golob iz Eagle, Mont., John Jenko Jr., iz Rock Springs, Wyo.
5. Štiriindvajset.
6. John D. Zunich in Peter Micheli iz Calumeta, Mich., John Černelič iz Omaha, Nebr., John Segota in John Brozovich, iz Roslyn, Wash., Frank Velikan in Frank Krefel iz Indianapolis, Math Petek iz Kansas City, Kans., Frank Masle in Lawrence Masle iz Little Falls, N. Y., Mihael Ortar iz Sheboygan, Wis., Peter Klobuchar iz Detroita, Louis Krnc iz Enumclaw, Wash., Martin Govednik iz San Francisco, Cal., Raymond Kladnik iz Cle Elum, Wash., Valentin Orehek iz Brooklyn, N. Y., John Kastelic, Pittsburgh, Kans., Joseph P. Grahek, Cadillac, Mich., G. J. Forente, Pullyaup, Wash., John Kobljar, Oregon City, Ore., Peter Blatnik, Midvale, Utah, Frank Kodelja, St. Louis, Mo., Ernest Palčić, Gowanda, N. Y., Louis Znidaršič, Indianapolis, Ind.
7. Leta 1898.
8. Leta 1901.
9. Trinajst.
10. Frank Velikan, 736 No. Warman Ave., Indianapolis, Indiana.

Če verjamete al' pa ne.

Kdaj se lahko reče o lastniku avtomobila, da je res potrpežljiv?

Naj vam navedem tukaj par točk:

Kadar samega veselja ne ve kaj bi počel, kadar mora plačati vozno licenco.

Kadar vozi po grapavi poti in mu počni pnevmatika, pa niti enkrat ne reče "hudič!"

Če se tri tedne pripravlja na daljši izlet s svojo družino in več dni snazi avto, da se sveti kot luč, pa v jutro odhoda pronaide, da ne more motorja zastartati — pa kljub temu žvižga in poje, kot bi podedoval pol milijona dolarjev.

Kadar se pelje na botrinjo v svoji najlepši obleki, pa mu v največjem blatu počni kolo, da si vso obleko pomaže, ko natika drugo kolo in pri tem poje: Res lušno je bit' na deželci...

Če se na vse grlo zasmaje, kadar se z vso močjo zaleti kak drug avto vanj.

Če more obdržati vesel in zadovoljen obraz, kadar leži pod avtomobilom in skuša z vijakom pritrčiti rarahljano vez pri avtomobilu in mu pri tem pade vijak na nos.

Če se zadovoljivo nesmehlja, kadar se cena gasolinu podraži. In tak avtomobilist, ki vse to potrpežljivo prenese, bo imenovan po smrti svetnikom.

Farmer je šel k odvetniku, da naredi oporoko. Zahteval je, naj odvetnik zapiše, da kadar bo farmer umrl, da ga morajo pokopati z njegovim Fordom vred. Kaj takega odvetnik ni še nikdar slišal in je skušal farmerju dokazati, da to vendar ne gre, da bi deli žnjim v grob tudi njegovo lizo. A farmer ostane pri svoji zahtevi, zato ga odvetnik vpraša:

"Povejte mi vendar, zakaj zahtevate, da denemo v grob z vami tudi Ford?"

"Zato, ker nisem bil še nikdar v kaki luknji, da me ne bi moj Ford spjel ven."

Nekdo je hotel prodati lizo, pa se pobaha proti kupcu: "Vidite, ta Ford imam že dve leti, pa nisem še plačal enega centa popravila zanj."

"To mi je znano, saj mi je o tem že pripovedoval lastnik garaže, ki vam lizo popravlja."

Po St. Clairju vozi ulična železnica, iz stranske ceste pa privdija liza in se zaleti naravnost v sredo voza ulične železnice. Konduktor odpre okno in zavpije nad voznikom, ki ogleduje razbito lizo: "Hej, kaj vam pa je! Kaj ne veste, da ne morete s Fordom peljati pod vozom ulične železnice, če ne denete strehe doli?"

Clevelandčan se pelje na far-me v Genevo in vozi skozi Painesville jako hitro. Ustavi ga policman in pelje pred sodnika, ki obsoi prehitrega voznika na \$15 globe. Clevelandčan izvleče iz žepa šop bankovcev, jih nekaj odbere in položi pred sodnika ter hoče iti. Sodnik prešteje denar, pa zakliče za Clevelandčanom: "Počakajte, tukaj ste našli \$30, kazen je pa samo \$15."

"Kar obdržite, saj se bom peljal zvečer zopet skozi Painesville nazaj."

Fant in punca gresta v urad po poročno dovoljenje. Ker so bili v uradu precej zaposleni, ji ma reče klerk:

"Bosta morala nekoliko počakati."

"O, z največjim veseljem!" odvrne ženin.

Nevesta ga pa pogleda in reče: "Sram Te bodi! Sedaj se Ti pa niti ne mudi ne!"

MIR PRI JEDI

Medicinska veda je tako napredovala, da je možno natančno zasledovati delovanje želodca in prebavljanje pri človeku in živalih. Pred nedavnim časom je neki zdravnik dognal tole: Psu je dal njegovo opoldansko hrano in je obenem opazoval prebavo delovanje njegovega želodca. Medtem ko je pes užival hrano, pa je prišla v sobo največja sovražnica psov — mačka. S trenutkom pa, ko je pes ugle dal mačko, se je v njegovem želodcu nehal izločevati želodčni sok, a pes je žrl kar naprej. Šele, ko je šla mačka iz sobe, je pasji želodec začel zopet delovati. To opazovanje nas torej uči, da je prebavljanje hrane v jedrži zvezi z našim duševnim razpoloženjem, kar jih pa mnogo še pomeni, ali pa na to važno dognanje pozabimo.

Zdravnik je opazoval prebavljanje pri živali — isto pa je seveda tudi pri človeku. Marsikdo z občutljivim želodcem je lahko opazoval sam na sebi, da mu je razburjenje ali jeza "udarila na želodec." Če smo žalostni ali v strahu — ne moremo jesti, in kar zaužijemo v jedrži in slabi volji; ne tekne. Pri prijaznem in vselem omizju, v zadovoljnosti in sreči pa tekne in zaleže vsako, tudi še tako skromno kosilo. Tega naj bi se zavedale predvsem naše matere-gospodinje. Pomniti je namreč treba, da ni važno samo kaj skuhamo, temveč ravno tako, kako s temi jedmi postrežemo in kako jih zaužijemo. Zato naj bi skušala vsaka mati narediti iz najskromnejšega obeda majhno slavnost; vse to pa brez stroškov in truda, samo z dobro voljo in veseljem obrazom.

Od razpoloženja staršev pri mizi je odvisno tudi razpoloženje in tek otrok. Vsekdanje skrbi ne spadajo k mizi. Oče naj pusti svoje skrbi izven doma, ravno tako tudi mati. Nikoli naj starši pri obedu ne karajo in oštevajo otrok. Čas med kosilom ni zato, četudi se zdi večini staršev prikladen, ker je pri obedu zbrana slučajno vsa družina. Če je imel otrok v šoli smolo, tedaj bo med kosilom trepetaje čakal, kdaj bo zadonel nanj strog očetov glas. Zaradi tega bo seveda použival kosilo mehkično, po sili in hrana mu ne bo zalegla. Tudi mati naj se ne pritožuje pri očetu med kosilom "kakšni so danes bili otroci." Slaba volja pri kosilu škoduje vsakemu, zato se mora pri jedi odločno odpraviti. Že samo molčanje enega pokvari dostikrat tek vsem ostalim pri mizi.

Obed je kratek odmor od vsakdanjega dela, napora in skrbi. Sem ne spada grdo govorjenje, opravljanje in nelepe besede, kajti tudi te pokvarijo obed. Če hoče narediti mati res iz vsakega obeda majhno svečanost, je prvi predpogoj za to, da pride k mizi snažna. Lepo je, če si odpaše kuhinjski predpasnik, se malo počee in umije roke. Vse drugačna bo videti pri kosilu, kakor pa če pride k mizi umazana, upehana in potna, v zamazanem predpasniku in z neumitimi rokami. Prav lahko tudi postavi na mizo preprost šopek v glinastem lončku, ki da celji mizi bolj veselo in praznično lice. Poskrbi naj tudi za celjo in čisto namizno posodo, ki tudi ni brez pomena pri okusnem in zadovoljnem obedu. Materina skrb je tudi, da se pravočasno zberejo okrog mize vsi družinski člani.

In še nekaj, kar pri naših obedih dostikrat manjka. Upoštevanje dela in priznanje gospodinji za njen trud. Vse kar mati prinese na mizo je treba upoštevati. Saj je vendar pripravljala jedi z ljubeznijo in z najboljšim namenom. Če potem vse njeno delo le omalovažujemo, je to kaj slabo plačilo za njen trud in kaže naravnost grdo ravnanje njenih domačih. Nič slabega pa ni, če se kdo razveseli te ali one jedi pri obedu. Svoj vsakdanji kruh uživajo z veseljem in to je prav. Razven tega učinkuje to ugodno na drugega, ki morda te ali one jedi ne mara, oziroma ki nima pravega teka.

K veselju in zadovoljstvu omizju spada tudi miren pogovor, ki je veljal že pri starih Grkih za "začimbo pri obedu." Tudi otroci naj se v tem času pogovarjajo s starši, če jih to veseli in ni, da bi jim branili. Pač pa je prav grda navada, če oče ali kdo drugi pri jedi čita časopis in se za vse drugo nič ne zme-mi. Čitanje pri jedi že sploh ni na mestu, še manj pa v krogu družine.

Potek obedov v domači hiši, prav posebno pa še opoldanskih, se nehoti posebno globoko vtisne v otrokov spomin. In če pozneje misli na svoj dom in otroška leta, se bo najprej spomnil družinske mize in lepih uric, ki jih je prebil pri mizi v krogu svojih staršev, bratov in sester. Ta spomin pa bo lep le, če so pote-kali obedi v očetovi hiši mirno, zadovoljno in veselo, da so vsakomur koristili.

Naročite se na dnevnik Ameriško Domovino!

EARL DERR BIGGERS:

KITAJČEVA PAPIGA

Hiter avto ju je pripeljal na Orange Grove Avenijo. V senci poprovcev, ki so senčili cesto milijonarjev, je rumeni detektiv s spoštovanjem ogledoval sijajne palače. "Veličasten vtis na človeka, ki je bil rojen v bor-ni koči ob močvirni reki. Bogati belci kraljujejo tukaj kakor cesarji. Ali jih to zadovoljuje?" "Charlie," je Bob prekinil modro-govornega Azijca. "Vzemirja me ta razgovor z upravitnikom. Kaj mu porečeva?"

"To, kar se nama zdi res: da je Madden v zadregi, morda zaradi izsiljevanja. Midva sva policijska uradnika, ki poizvedu-jeva za zločince."

"Kako boste to dokazali? V Honoluluju ste sicer kriminalni asistent, Pasadena pa je v južni Kaliforniji."

"Pokazem mu svoj uradni znak, pritrjen na telovniku. Vse policijske značke so si podobne."

Voz je obstal pred največjim poslopjem ob cesti. Chan in Bob sta počasi stopala gori po široki dovozni poti, obrobjeni od rož-nih grmov. Med bujno cvetočim grmovjem sta videla pri delu starejšega moža — moža s prijaznim nasmeškom in pametnimi očmi.

"Gospod Fogg?" je vprašal Bob.

"Tako se pišem!" Bob mu je podal Holleyovo vizitko in Foggov smehljaj se je poglubil. "Me zelo veseli! Pojdita z menoj na verando! Kaj naj storim za vas, gospod Eden?"

"Rada bi vas nekaj vprašala. Ta vprašanja se vam bodo morda zdela čudna — lahko odgovorite, ali pe ne, kakor boste hoteli. Najprej: Ali je gospod Madden zadnje srede bil v Pasadena?"

"Da!"

"Ali ste ga videli?"

"Nekaj hipov pa! Pripeljal se je v velikem avtu, s katerim se vedno vozi, in obstal pred vrati. Utegnilo bi biti okrog šestih zvečer. Govoril sem nekaj časa z njim, toda izstopil ni."

"Kaj je rekel?"

"Vprašal me je, če je vse v redu. Dodal je, da bo najbrž kmalu prišel s svojo hčerko na krajše bivanje."

"Ali ste ga vprašali po hčerki?"

"No da, običajne fraze, kako se počuti. Gospod Madden je

dejal, da ji gre dobro ter da se veseli Pasadena."

"Ali je bil Madden sam?"

"Spremljal ga je tajnik Thorn, kakor vedno. In še nekdo drugi, ki ga nisem poznal."

"Gospodje niso stopili v hišo?"

"Ne. Zdelo se mi je, kakor da bi bil gospod Madden namera-val, pa se zopet premislil."

Bob je pogledal Charlieja. "Gospod Fogg, ali se vam je Maddenovo vedenje zdelo kaj sumljivo?"

Upravitelj je namršil obrvi. "O tej stvari sem kajpada raz-mišljal, ko so odšli. Zdelo se mi je, da je zelo nervozen in nekam vznemirljen."

"Čujte, gospod Fogg — zanašam se na vas, da boste molčali. Veste, da bi naju gospod Will Holley ne bil poslal k vam, če bi ne bila zanesljiva. Gospod Mad-den je res nervozen in vznemir-jen. Po pravici slutimo, da je postal žrtev tolpe izsiljevalcev. Gospod Chan..."

Honolulu je odgrnil svoj suknjič in sloveče kalifornijsko solnce je obsijalo blestečo srebrno značko...

Peter Fogg je pokimal. "To me ne preseneča. Pač pa me neimerno žalosti. Maddena sem imel vedno rad. Redki so, ki ga marajo, zame pa je bil vedno dober in plemenit. Kakor ste morda že opazili, delo, ki se z njim pečam tukaj, ni moje stroke. Po-prej sem bil odvetnik na vzhodu, pa sem obol tel moral opusti-ti prakso. Zato sem bil vesel, da sem mogel dobiti količjak pošteno službo. Gospod Madden je ravnal z menoj vedno kakor poštenjak. Kar mi bo mogoče, bom storil, da koristim njemu in vam."

"Rekli ste, da vas najino spo-ročilo ni presenetilo. Ali je to vaše niziranje kako utemeljeno?"

"Nič prav posebno. Toda ta-ko sloveč človek kakor Madden — in tako bogat — da, pa se zdi, da se ni mogoče izogniti."

Prvikrat se je v pogovor vme-

šal Charlie Chan. "Še eno vprašanje, gospod Fogg! Morda slu-tite, zakaj bi se gospod Madden utegnil nekoga bati? Nekoga — ki se piše Jerry Delaney? Ali ste to ime že slišali, gospod Fogg?"

Lehen nemir je preletel upra-vnikov obraz. "Da — to ime sem slišal in sicer v kaj čudni zvezi. Pred nekaj leti je naš šef dal to hišo natančno pregledati ter pov-sod napraviti alarmne zvonice. Srečal sem ga v veži, medtem ko so rokodelci delali na oknih, ter mu rekel pol v šali: 'Sedaj pa ne bo nihče neopažen mogel vlo-miti. Tako mogočen borzijski mogočnej, kakor ste vi, ima go-tovo marsikakega sovražnika!' Gospod Madden me je globoko pogledal. 'Le en človek je na sve-tu, ki se ga bojim,' je odvrnil. 'Edino enega, in ta je Jerry De-laney. Spomnite se tega imena, če bi se kaj zgodilo.' To sem mu obljubil. Obrnil se je in odha-jal. 'In zakaj se bojite tega De-laneya?' sem zaklical za njim. To je bilo predrzno in on ni takoj odgovoril. Nekaj hipov me je zamišljeno gledal ter potem po-časi dejal: 'Jerry Delaney ima kaj čuden poklic. V svoji stroki je vražje dobro izvežban! Po teh besedah je odšel v knjižnico; jaz pa sem vedel, da bi bilo brez po-mera, izpraševati ga še kaj."

18.

Bob in Charlie sta se molče pripeljala po Aveniji v živahnejši del Pasadena.

"Najin uspeh?" je vprašal mladenič. "Zdi se mi, da nisva mnogo ivedela."

Chan je skomizgnil. "Večidel malenkosti. Toda malenkosti utegnejo zrasti in obroditi naj-lepši sad."

S kolodvora so vsako uro vo-zili avtobusi v Hollywood. Prišla sta ravno prav, da sta ujela opol-dansko zvezo.

"Pazite, Charlie!" je menil Bob. "Tukaj v trgovskem delu Hollywooda je raj avtomobilskih trgovcev." Radovedno si je ogledoval. "Najslabše tovarniško mesto na svetu! Brez kade-čih se dimnikov."

Pavla Wendell ju je pričako-vala v sprejemnici filmske tvr-dke, pri kateri je bila nastavljena. "Pojdita z menoj! Najprej bo-mo zajtrkovali, potem vama raz-kažem filmsko mesto!"

Z začudenjem si je Charlie Chan ogledoval dolgo cesto, na obeh straneh obrobjeno s proče-lji kulis. "Moja starejša hči bi se gotovo tako rada sedajle tod sprehajala z menoj. Mnogo ji bom imel pripovedovati doma."

Z bleščečo solnčno svetlobo so stopili v ogromno poslopje, ki je bilo kakor kaka veletrgovina, in v filmsko delavnico, ki je bila opremljena kakor elegantna re-stvaracija. Na mizah so stale svetiljke, ki so jim rdeči senčniki zastirali luč. In pri vходу je imenitno oblečen natakhar vihal svoj nos. Na znamenje so pri-vreli statisti ter zasedli prostor.

Chan je vse to navdušeno opa-

šal Charlie Chan. "Še eno vprašanje, gospod Fogg! Morda slu-tite, zakaj bi se gospod Madden utegnil nekoga bati? Nekoga — ki se piše Jerry Delaney? Ali ste to ime že slišali, gospod Fogg?"

Lehen nemir je preletel upra-vnikov obraz. "Da — to ime sem slišal in sicer v kaj čudni zvezi. Pred nekaj leti je naš šef dal to hišo natančno pregledati ter pov-sod napraviti alarmne zvonice. Srečal sem ga v veži, medtem ko so rokodelci delali na oknih, ter mu rekel pol v šali: 'Sedaj pa ne bo nihče neopažen mogel vlo-miti. Tako mogočen borzijski mogočnej, kakor ste vi, ima go-tovo marsikakega sovražnika!' Gospod Madden me je globoko pogledal. 'Le en človek je na sve-tu, ki se ga bojim,' je odvrnil. 'Edino enega, in ta je Jerry De-laney. Spomnite se tega imena, če bi se kaj zgodilo.' To sem mu obljubil. Obrnil se je in odha-jal. 'In zakaj se bojite tega De-laneya?' sem zaklical za njim. To je bilo predrzno in on ni takoj odgovoril. Nekaj hipov me je zamišljeno gledal ter potem po-časi dejal: 'Jerry Delaney ima kaj čuden poklic. V svoji stroki je vražje dobro izvežban! Po teh besedah je odšel v knjižnico; jaz pa sem vedel, da bi bilo brez po-mera, izpraševati ga še kaj."

18.

Bob in Charlie sta se molče pripeljala po Aveniji v živahnejši del Pasadena.

"Najin uspeh?" je vprašal mladenič. "Zdi se mi, da nisva mnogo ivedela."

Chan je skomizgnil. "Večidel malenkosti. Toda malenkosti utegnejo zrasti in obroditi naj-lepši sad."

S kolodvora so vsako uro vo-zili avtobusi v Hollywood. Prišla sta ravno prav, da sta ujela opol-dansko zvezo.

"Pazite, Charlie!" je menil Bob. "Tukaj v trgovskem delu Hollywooda je raj avtomobilskih trgovcev." Radovedno si je ogledoval. "Najslabše tovarniško mesto na svetu! Brez kade-čih se dimnikov."

Pavla Wendell ju je pričako-vala v sprejemnici filmske tvr-dke, pri kateri je bila nastavljena. "Pojdita z menoj! Najprej bo-mo zajtrkovali, potem vama raz-kažem filmsko mesto!"

Z začudenjem si je Charlie Chan ogledoval dolgo cesto, na obeh straneh obrobjeno s proče-lji kulis. "Moja starejša hči bi se gotovo tako rada sedajle tod sprehajala z menoj. Mnogo ji bom imel pripovedovati doma."

Z bleščečo solnčno svetlobo so stopili v ogromno poslopje, ki je bilo kakor kaka veletrgovina, in v filmsko delavnico, ki je bila opremljena kakor elegantna re-stvaracija. Na mizah so stale svetiljke, ki so jim rdeči senčniki zastirali luč. In pri vходу je imenitno oblečen natakhar vihal svoj nos. Na znamenje so pri-vreli statisti ter zasedli prostor.

Chan je vse to navdušeno opa-

šal Charlie Chan. "Še eno vprašanje, gospod Fogg! Morda slu-tite, zakaj bi se gospod Madden utegnil nekoga bati? Nekoga — ki se piše Jerry Delaney? Ali ste to ime že slišali, gospod Fogg?"

Lehen nemir je preletel upra-vnikov obraz. "Da — to ime sem slišal in sicer v kaj čudni zvezi. Pred nekaj leti je naš šef dal to hišo natančno pregledati ter pov-sod napraviti alarmne zvonice. Srečal sem ga v veži, medtem ko so rokodelci delali na oknih, ter mu rekel pol v šali: 'Sedaj pa ne bo nihče neopažen mogel vlo-miti. Tako mogočen borzijski mogočnej, kakor ste vi, ima go-tovo marsikakega sovražnika!' Gospod Madden me je globoko pogledal. 'Le en človek je na sve-tu, ki se ga bojim,' je odvrnil. 'Edino enega, in ta je Jerry De-laney. Spomnite se tega imena, če bi se kaj zgodilo.' To sem mu obljubil. Obrnil se je in odha-jal. 'In zakaj se bojite tega De-laneya?' sem zaklical za njim. To je bilo predrzno in on ni takoj odgovoril. Nekaj hipov me je zamišljeno gledal ter potem po-časi dejal: 'Jerry Delaney ima kaj čuden poklic. V svoji stroki je vražje dobro izvežban! Po teh besedah je odšel v knjižnico; jaz pa sem vedel, da bi bilo brez po-mera, izpraševati ga še kaj."

18.

Bob in Charlie sta se molče pripeljala po Aveniji v živahnejši del Pasadena.

"Najin uspeh?" je vprašal mladenič. "Zdi se mi, da nisva mnogo ivedela."

Chan je skomizgnil. "Večidel malenkosti. Toda malenkosti utegnejo zrasti in obroditi naj-lepši sad."

S kolodvora so vsako uro vo-zili avtobusi v Hollywood. Prišla sta ravno prav, da sta ujela opol-dansko zvezo.

"Pazite, Charlie!" je menil Bob. "Tukaj v trgovskem delu Hollywooda je raj avtomobilskih trgovcev." Radovedno si je ogledoval. "Najslabše tovarniško mesto na svetu! Brez kade-čih se dimnikov."

Pavla Wendell ju je pričako-vala v sprejemnici filmske tvr-dke, pri kateri je bila nastavljena. "Pojdita z menoj! Najprej bo-mo zajtrkovali, potem vama raz-kažem filmsko mesto!"

Z začudenjem si je Charlie Chan ogledoval dolgo cesto, na obeh straneh obrobjeno s proče-lji kulis. "Moja starejša hči bi se gotovo tako rada sedajle tod sprehajala z menoj. Mnogo ji bom imel pripovedovati doma."

Z bleščečo solnčno svetlobo so stopili v ogromno poslopje, ki je bilo kakor kaka veletrgovina, in v filmsko delavnico, ki je bila opremljena kakor elegantna re-stvaracija. Na mizah so stale svetiljke, ki so jim rdeči senčniki zastirali luč. In pri vходу je imenitno oblečen natakhar vihal svoj nos. Na znamenje so pri-vreli statisti ter zasedli prostor.

Chan je vse to navdušeno opa-

šal Charlie Chan. "Še eno vprašanje, gospod Fogg! Morda slu-tite, zakaj bi se gospod Madden utegnil nekoga bati? Nekoga — ki se piše Jerry Delaney? Ali ste to ime že slišali, gospod Fogg?"

Lehen nemir je preletel upra-vnikov obraz. "Da — to ime sem slišal in sicer v kaj čudni zvezi. Pred nekaj leti je naš šef dal to hišo natančno pregledati ter pov-sod napraviti alarmne zvonice. Srečal sem ga v veži, medtem ko so rokodelci delali na oknih, ter mu rekel pol v šali: 'Sedaj pa ne bo nihče neopažen mogel vlo-miti. Tako mogočen borzijski mogočnej, kakor ste vi, ima go-tovo marsikakega sovražnika!' Gospod Madden me je globoko pogledal. 'Le en človek je na sve-tu, ki se ga bojim,' je odvrnil. 'Edino enega, in ta je Jerry De-laney. Spomnite se tega imena, če bi se kaj zgodilo.' To sem mu obljubil. Obrnil se je in odha-jal. 'In zakaj se bojite tega De-laneya?' sem zaklical za njim. To je bilo predrzno in on ni takoj odgovoril. Nekaj hipov me je zamišljeno gledal ter potem po-časi dejal: 'Jerry Delaney ima kaj čuden poklic. V svoji stroki je vražje dobro izvežban! Po teh besedah je odšel v knjižnico; jaz pa sem vedel, da bi bilo brez po-mera, izpraševati ga še kaj."

18.

Bob in Charlie sta se molče pripeljala po Aveniji v živahnejši del Pasadena.

"Najin uspeh?" je vprašal mladenič. "Zdi se mi, da nisva mnogo ivedela."

Chan je skomizgnil. "Večidel malenkosti. Toda malenkosti utegnejo zrasti in obroditi naj-lepši sad."

S kolodvora so vsako uro vo-zili avtobusi v Hollywood. Prišla sta ravno prav, da sta ujela opol-dansko zvezo.

"Pazite, Charlie!" je menil Bob. "Tukaj v trgovskem delu Hollywooda je raj avtomobilskih trgovcev." Radovedno si je ogledoval. "Najslabše tovarniško mesto na svetu! Brez kade-čih se dimnikov."

Pavla Wendell ju je pričako-vala v sprejemnici filmske tvr-dke, pri kateri je bila nastavljena. "Pojdita z menoj! Najprej bo-mo zajtrkovali, potem vama raz-kažem filmsko mesto!"

Z začudenjem si je Charlie Chan ogledoval dolgo cesto, na obeh straneh obrobjeno s proče-lji kulis. "Moja starejša hči bi se gotovo tako rada sedajle tod sprehajala z menoj. Mnogo ji bom imel pripovedovati doma."

Z bleščečo solnčno svetlobo so stopili v ogromno poslopje, ki je bilo kakor kaka veletrgovina, in v filmsko delavnico, ki je bila opremljena kakor elegantna re-stvaracija. Na mizah so stale svetiljke, ki so jim rdeči senčniki zastirali luč. In pri vходу je imenitno oblečen natakhar vihal svoj nos. Na znamenje so pri-vreli statisti ter zasedli prostor.

Chan je vse to navdušeno opa-

šal Charlie Chan. "Še eno vprašanje, gospod Fogg! Morda slu-tite, zakaj bi se gospod Madden utegnil nekoga bati? Nekoga — ki se piše Jerry Delaney? Ali ste to ime že slišali, gospod Fogg?"

Lehen nemir je preletel upra-vnikov obraz. "Da — to ime sem slišal in sicer v kaj čudni zvezi. Pred nekaj leti je naš šef dal to hišo natančno pregledati ter pov-sod napraviti alarmne zvonice. Srečal sem ga v veži, medtem ko so rokodelci delali na oknih, ter mu rekel pol v šali: 'Sedaj pa ne bo nihče neopažen mogel vlo-miti. Tako mogočen borzijski mogočnej, kakor ste vi, ima go-tovo marsikakega sovražnika!' Gospod Madden me je globoko pogledal. 'Le en človek je na sve-tu, ki se ga bojim,' je odvrnil. 'Edino enega, in ta je Jerry De-laney. Spomnite se tega imena, če bi se kaj zgodilo.' To sem mu obljubil. Obrnil se je in odha-jal. 'In zakaj se bojite tega De-laneya?' sem zaklical za njim. To je bilo predrzno in on ni takoj odgovoril. Nekaj hipov me je zamišljeno gledal ter potem po-časi dejal: 'Jerry Delaney ima kaj čuden poklic. V svoji stroki je vražje dobro izvežban! Po teh besedah je odšel v knjižnico; jaz pa sem vedel, da bi bilo brez po-mera, izpraševati ga še kaj."

18.

Bob in Charlie sta se molče pripeljala po Aveniji v živahnejši del Pasadena.

"Najin uspeh?" je vprašal mladenič. "Zdi se mi, da nisva mnogo ivedela."

Chan je skomizgnil. "Večidel malenkosti. Toda malenkosti utegnejo zrasti in obroditi naj-lepši sad."

S kolodvora so vsako uro vo-zili avtobusi v Hollywood. Prišla sta ravno prav, da sta ujela opol-dansko zvezo.

"Pazite, Charlie!" je menil Bob. "Tukaj v trgovskem delu Hollywooda je raj avtomobilskih trgovcev." Radovedno si je ogledoval. "Najslabše tovarniško mesto na svetu! Brez kade-čih se dimnikov."

Pavla Wendell ju je pričako-vala v sprejemnici filmske tvr-dke, pri kateri je bila nastavljena. "Pojdita z menoj! Najprej bo-mo zajtrkovali, potem vama raz-kažem filmsko mesto!"

Z začudenjem si je Charlie Chan ogledoval dolgo cesto, na obeh straneh obrobjeno s proče-lji kulis. "Moja starejša hči bi se gotovo tako rada sedajle tod sprehajala z menoj. Mnogo ji bom imel pripovedovati doma."

Z bleščečo solnčno svetlobo so stopili v ogromno poslopje, ki je bilo kakor kaka veletrgovina, in v filmsko delavnico, ki je bila opremljena kakor elegantna re-stvaracija. Na mizah so stale svetiljke, ki so jim rdeči senčniki zastirali luč. In pri vходу je imenitno oblečen natakhar vihal svoj nos. Na znamenje so pri-vreli statisti ter zasedli prostor.

Chan je vse to navdušeno opa-

šal Charlie Chan. "Še eno vprašanje, gospod Fogg! Morda slu-tite, zakaj bi se gospod Madden utegnil nekoga bati? Nekoga — ki se piše Jerry Delaney? Ali ste to ime že slišali, gospod Fogg?"

Lehen nemir je preletel upra-vnikov obraz. "Da — to ime sem slišal in sicer v kaj čudni zvezi. Pred nekaj leti je naš šef dal to hišo natančno pregledati ter pov-sod napraviti alarmne zvonice. Srečal sem ga v veži, medtem ko so rokodelci delali na oknih, ter mu rekel pol v šali: 'Sedaj pa ne bo nihče neopažen mogel vlo-miti. Tako mogočen borzijski mogočnej, kakor ste vi, ima go-tovo marsikakega sovražnika!' Gospod Madden me je globoko pogledal. 'Le en človek je na sve-tu, ki se ga bojim,' je odvrnil. 'Edino enega, in ta je Jerry De-laney. Spomnite se tega imena, če bi se kaj zgodilo.' To sem mu obljubil. Obrnil se je in odha-jal. 'In zakaj se bojite tega De-laneya?' sem zaklical za njim. To je bilo predrzno in on ni takoj odgovoril. Nekaj hipov me je zamišljeno gledal ter potem po-časi dejal: 'Jerry Delaney ima kaj čuden poklic. V svoji stroki je vražje dobro izvežban! Po teh besedah je odšel v knjižnico; jaz pa sem vedel, da bi bilo brez po-mera, izpraševati ga še kaj."

18.

Bob in Charlie sta se molče pripeljala po Aveniji v živahnejši del Pasadena.

"Najin uspeh?" je vprašal mladenič. "Zdi se mi, da nisva mnogo ivedela."

Chan je skomizgnil. "Večidel malenkosti. Toda malenkosti utegnejo zrasti in obroditi naj-lepši sad."

S kolodvora so vsako uro vo-zili avtobusi v Hollywood. Prišla sta ravno prav, da sta ujela opol-dansko zvezo.

"Pazite, Charlie!" je menil Bob. "Tukaj v trgovskem delu Hollywooda je raj avtomobilskih trgovcev." Radovedno si je ogledoval. "Najslabše tovarniško mesto na svetu! Brez kade-čih se dimnikov."

Pavla Wendell ju je pričako-vala v sprejemnici filmske tvr-dke, pri kateri je bila nastavljena. "Pojdita z menoj! Najprej bo-mo zajtrkovali, potem vama raz-kažem filmsko mesto!"

Z začudenjem si je Charlie Chan ogledoval dolgo cesto, na obeh straneh obrobjeno s proče-lji kulis. "Moja starejša hči bi se gotovo tako rada sedajle tod sprehajala z menoj. Mnogo ji bom imel pripovedovati doma."

Z bleščečo solnčno svetlobo so stopili v ogromno poslopje, ki je bilo kakor kaka veletrgovina, in v filmsko delavnico, ki je bila opremljena kakor elegantna re-stvaracija. Na mizah so stale svetiljke, ki so jim rdeči senčniki zastirali luč. In pri vходу je imenitno oblečen natakhar vihal svoj nos. Na znamenje so pri-vreli statisti ter zasedli prostor.

Chan je vse to navdušeno opa-

Mati in hči, razočarani nevesti

New York, 25. julija. Pred več meseci se je nahajala v Akronu, O. večja družba San Blas Indijancev iz Centralne Ameri-ke, ki so bili zaposleni v potujo-čem cirkusu. Dva izmed njih sta pripovedovala Mrs. Williams stara 65 let in njeni hčeri Gladys, stara 30 let, da sta iz boga-te indijanske rodovine in da ima-ta doma pravec palače. Ženski sta se vjeli na limanice in odpo-tovali z Indijancema ter ju tudi poročili. Seve, ko sta prišli v domovino Indijancev, ni bilo o kakih palačah nobenega sledu, pač pa so živeli v pravi džungli, daleč proč od vsake civilizacije. Bili sta tam brez vsakega centa in čakala ju je žalostna usoda. Za njiju usodo je zvedel poštar G. D. Blake v Cristobalu, ki je posredoval pri Rdečem križu, ki je poslalo po ženski aeroplan. Rdeči križ ju je dal na ladjo An-con, ki ju je pripeljala v New York.

Mellon bo resigniral

London, 25. julija. Ameriški poslanik v Angliji, milijonar Andrew W. Mellon se bo odpove-dal svoji službi, ko pride te dni na obisk v Ameriko. Kot se poroča je vzrok odpovedi ta, da Mellon misli, da bi moral biti na njegovem mestu kak mlajši mož, ko bo prišlo do pogajanj glede vojnih dolgov.

Zelena žaba

Za "Ameriško Domovino" priredil M. U.

Mehanično je igral dalje. Kaj naj pomeni to? Le neznatna sprememba je nastala v glasu človeka, ki je vodil igro. Glas pa je bil sedaj tenek, piskajoč, tako da je Graham po hrbitu kar zagomazelo. Kaj pa je delala gospa Barran tu? In zakaj bi ga bila baš ona svarila? Najbrže past! Oddaljšil se je od mize in zdelo se mu je, kakor bi bil napravil bradati mož krenjto z glavno. In tudi je videl, kako je priklimal mož s pohabljenim nosom, ki je stal pri vratih. Nikakor ne sme sedaj izgubljati časa. Stopil je k pivnici ter si naročil pijače, kakor mu je bilo ukazano. Smešno se mu je zdelo vse. Le par streljajev od sredine Londona je bil. Zunaj je sijalo svetlo sonce. Tu vendar igrajo navadni ljudje — ne morilci. Le besedilo bi spregovoril — kaj ko bi? Kaj bi bila posledica? Smatrali bi ga pač za norca, a s tem bi si zaprl tudi vsako možnost za poizvedovanje. Dosedaj je vedel, da zahajata semkaj Barran in njegova žena in tudi je čutil, da je bil tu še nekdo drug. Oni tenak, piskajoči glas — obraz kakor maska. Stopil je k zavesi, potegnili jo. Za zaveso so bila vrata — cdprl jih je. Tema — tema.

Prepozno je bilo sedaj, da bi se vrnil. Tipal je svojo pot dalje. Iz teme pa je prišla njegovo roko druga — mehka, ženska roka — majhna, a trdna. "Hitite!" je dejal glas. Vodila ga je stopinjo za stopinjo — zdelo se mu je, da sta v sobi na mehki preprogi. Graham je bil ves pčten — zdelo se mu je, da nekaj preži nanj v tej temi.

Kratek šum, kakor bi se bila odprla vrata, vanj je planil hladni zrak — ga poživil. Slišal sta skozi neka vrata — z bokom je zadela ob podboje. Slepčala luč in vonj gorečih magnezije sta napolnjevala ta prostor. Zaslepljen je bil za trenutek. Začul je krik ženske, videl pred seboj nerazločno neko podobo. Instinktivno je zamahnil s pestjo, a istočasno je padlo nekaj težkega po njegovi glavi. Graham se je opotekel in bi bil gotovo padel, da ga ni krepko držala vodnikova roka, ki ga je vlekla za seboj. "Hitite!" je čul kakor v snu — in je omahoval za svojim vodnikom. Odprla so se vrata — dnevna luč ga je obsijala. Padel je preko praga in se zvalil na dvorišče. Duh petroleja iz bližnje garaže je napolnil njegove nosnice in postajalo je temično.

XII.

Nickova preteklost

Počasi proces vračajoče se zavesti — meja med sanjami in resničnostjo — človeka moti. Graham je videval strašne pošasti — velikanske prikazni, ki so prežale nanj. Videval je ogromne čeljusti, ki so hlastale po njem. Od časa do časa je prišel bel angelj ter mu prinašal hladne pijače. Spet drugič pa ga je napadla groznica, brbljal je o nogometu in drugih stvarih. Enkrat je sanjal, da igra žogo — noge so mu odpovedale. Le par sežnjev je bil od črte in vendar ni mogel udariti v gol — vsi so hrumeli proti njemu. Violeta ga je podžigala. Izvlekel je konečno noge iz globokega blata — težko se je zvalil na tla in se tresel po vsem telesu. Vendar se je zopet zvelkel v posteljo in se čudil. Tedaj se je sklonil nadenj mil obraz in hladna roka mu je božala čelo. Zlati lasje so se dotaknili njegovih lic, a zavohal je neke od daleč vonj inozemske dišave. Očividno je bil to angelj — bela nočna halja mu je o tem pričala

— in tudi prav lep angelj je, si je mislil v deliriju. Obleka je bila pritrjena na angelju le z dvema trakovima — tedaj res pravi angelj, a ne tak kakršne je slikal Rafael.

Nato ga je obdala globoka voda. Seveda Graham je bil mrtev — o tem je bil med groznico prepričan. Hladne vodice, ki so pljusale vse okoli njega in ga uspavale. Nato je postalo temneje — strah ga je prevzemal. Videl je zeleno žabo, a ne nagačeno, pač pa živo, kako skače in se vleče proti njemu — usta odprta, da ga vsak trenutke popade. Že je čutil njen diš na svojem obrazu. Pograbil je njene čeljusti, jih vlekli na razen, a prešibak je bil že so se zapirale nadenj: zavpil je in izpuštil.

"Tiho!" je dejal nek glas. "Nikar ne kričite, za božjo voljo!" "Žaba — zelena žaba!" je grgal ter se oprijemal osebe, ki je klečala ob njegovi postelji. Bil je strašansko šibak.

"Zelene žabe ni tu — le vaša domišljija. Skušajte in spite." Graham je okrenil glavo: ljubki obraz je bil tik njegovega — obraz angelja, ki pa je izgledal tako podoben gospe Barranovi! Kako neumno! Vendar ga je to tešilo: prišel je jokati.

"Ubog! dečko, strašno si šibak!" je dejal nek glas, a njemu se je zdelo, da ga čuje neke iz daljave.

In tako so minevali dnevi, tako noči — neskončno počasi. Nekega dne se je zbudil in ugotovil, da v resnici lahko misli in vidi. Še vedno se je spominjal strahot, ki jih je videval v groznici, a vendar se je sedaj zavedal, da so bile le posledice groničeve domišljije. Pogledal je po sobi. Očividno se je nahajal v spalnici dekleta, ki je imelo dober ženski okus. O tem so mu pričale razne malenkosti, ki so bile razpostavljene po mizicah in pa pred zrcalom. Dolgo časa je opazoval posameznosti, počasi, s prevdarmom, skoro tako kakor dober pivec poskuša po kapljicah vrlino dobrega vina. In kako se mu je zdelo dobro, da je še živ! Okno je bilo zaprto, a skozi tega je videl sinje nebo. Preko neba pa so šli beli oblaki, kakor bi hodile ovčice po zelenem polju. Dolgo je strmел vanje, dokler niso izginili vsi in je ostal samo velik kos modrega neba. Z natančnostjo bolnika ali pa otročička je nato pričel gledati svojo posteljo. Ta je bila vsekakor predelikatna za odrasčenega moškega — vendar kaj udobna. Odločil se je, da bi malo spanja vplivelo kaj blagodejno in zarinil je glavo v mehke blazine. Da, kako je bilo lepo, da še živi in tudi, da se je oprostil pošasti, ki so prežale v temi nanj. Bolj udobno bi ležal, ko bi se obrnil na drugo stran — in z nemalo muke se je okrenil in bil poskus, ki se mu je posrečil zelo vesel. Nato se je zasmehljaj, zasmehljaj s smehljajem človeka, ki je že stal pred vratmi, ki vodijo samo v eno stran — v večnost.

Niti šest čevljev od njegove postelje je ležalo na nizki vojaški postelji krasno dekle. Krasni zlati lasje so obdajali nežni obraz. Nje ustne so bile odprte, kakor da se je baš v spanju nasmejala. Eno roko je imela pod glavo, druga pa je visela preko kraja in je bila gola. Izgledalo je, da ji je bilo vroče ponoči, kajti odgrnila je odejo, tako da se je videl lepi vrat in poprsje. Graham je strmел v prikazen — seveda v par trenutkih bo izginila — vendar je bila kaj prijetna sprememba od straš-

nih prikazni, ki jih je dosedaj videval. Očividno je bil to angelj, ki je prihajal vedno k njemu v sanjah — vendar, kako podoben je gospe Barranovi. To ga je nekoliko dražilo: želel bi si bil Violetine podobe ob svoji postelji. Vse pa je bilo preutrudljivo — zaspal je.

Ko se je zatem zopet zbudil, mu je neka resnična oseba podala čašo pijače. To pa je bila gospa Barranova — oblečena. Podprla mu je z eno roko glavo, z drugo pa držala čašo. "Popijte to!" ga je vspodbujala.

"Zdravo, gospa Barran — menim, Nick," je vzklilnik bolestno ter se nasmehnil. "Kako čudno!"

"Hvala Bogu!" je odvrnila ona. "Vedela sem, da vam bom rešila življenje, a prepričana sem bila, da boste za vse življenje nor. In tega sem se bala!"

"Kaj sve je zgodilo? Kje sem?"

"Le počasi sedaj! Nikar ne govorite preveč. Počasi! Peklensko slabe čase ste preživeli. Nikar ne skušajte sedaj razrešiti uganke."

"Kje pa sem? Vsaj to mi povejte!"

"V moji spalnici in sicer že več tednov," se je nasmehnila.

"Čemu pa? — Ne razumem."

"O, saj vidim, da vam bom morala povedati, sicer se vam bo stanje zopet poslabšalo." Primaknila je stolicu in sedla. "Kotliko se spominjate?" Senca brige je bila nad njenimi besedami.

"Poglejmo. Vse pa je tako namešano s sanjami! Da, spominjam se, da sem bil v neki igralnici in vi —" Nenadoma

se mu je vrnil spomin. "In vi ste mi rešili življenje — ampak kako?" Hvaležno je iztegnil roko ter prijel njeno.

"Zdi se mi, da je tako," je dejala bridko.

"Ne razumem."

"Čujte! Ne bom vam pravila več, kakor je baš potrebno. Sicer se vam zopet vrne groznica in stvar bo začela znova. Spravila sem vam v avtomobil. Izvošček je vsekakor najbrž mislil, da ste čisto navaden pijanec. Pomagal mi je, da sem vas spravila semkaj, v naše stanovanje. Privlekla sva vas v prvo nadstropje in vas spravila v posteljo."

Graham je skušal stvari spraviti v zvezo. "Vaša spalnica — in vi ste mi od tedaj ves čas stregli? Kako dobri ste!" Videl je njen trudni obraz, ki je postal bolj upadel.

"Nikar ne govorite o dobroti. To je bil edini prostor, kamor sem vas lahko skrila... In imela sem kaj opraviti, ko ste se začeli premetavati. Zelena žaba in vaša čudežna Violet! Moj Bog, dragec, da niste imeli butice trde kakor kamen... tako ste odnesli samo pretresene možgane. Kar črna in plava sem postajala, ko sem vas tiščala na posteljo!"

Graham je molčal — premišljeval; "Zakaj me niste spravili v bolnišnico ali pa v moje stanovanje?"

Vstala je, prižgala si svačlico, a nato se okrenila zopet k njemu: "Ti otročiček, ti!" se je zamrmajala, a njen smeh je bil trpek. "Mar ne razumete? I seveda, da ne — prešibki ste se. Da sem vas spravila v kako bolni-

šnico, vse bi se bilo izvedelo — preiskave, policije in tako dalje... Ne, skriti vas je bilo treba. Da ste šli v svoje stanovanje, bi vas bili pokončali."

"Bi me bili — kdo?"

"Le nikar se ne brigajte za to. Jaz sem vas privedla semkaj — in to naj vam za sedaj zadostuje. K sreči, da ni prihajal Barran semkaj pogosto in da sem se ga vsakokrat na kak način z lahkoto odkrižala."

"Mar on ne ve? Mislil bi —" pogledal je po sobi.

"Vem, kaj mislite. Ne, v to sbo si ne upa nikdar stopiti."

"A vi ste bili ves čas tu?"

Zasmejala se je. "Strašno, kajne? Pomislite, Ne, v to kadar ste me spati pustili. Čez dan pa sem spravila posteljo. Nisem se vas upala pustiti niti trenutka samega. Nedostojno, kaj?"

Njegovi bolni možgani so skušali razumeti. "Tedaj ste mi dvakrat rešili življenje. Jaz sem..."

Ustavila ga je: "Nikar si ne domišljajte. Saj nisem storila radi vas. Ne pozabite, da ste v groznici ves čas govorili. Nisem pa tako hudobna, da bi izrabila. Povedali pa ste mi vse o Scotland Yardu in vaših tamošnjih prijateljih. Prepričana sem bila, da ste kaj boljši, kakor — navaden ogleduh."

"Žal mi je," je mrmral. "Nekdaj vam bom vse pojasnil. Vsekakor izgleda sedaj strašno grdo — posebno še, ko ste toliko storili zame."

(Dalje prihodnjic.)

NAZNANILO IN ZAHVALA

Potitega srca in v globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, znancom in prijateljem žalostno vest, da je po epoletni mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče v Bogu za vedno zaspal naš ljubljeni soprog, oče in brat

John Struna

Ranjki je bil rojen 27. aprila, 1894 v vasi Male reberce pri Zagradcu Fužine. Poleg tukaj žalujoče družine zapuščal v stari domovini enega brata in eno sestro, v Ameriki pa dve pastorki. Umrl je 22. junija ob pol devetih zvečer ter bil pokopan po cerkvenem obredu 25. junija ob 10. dopoldne na pokopališče sv. Pavla. Pokojni je bil član društva Blejsko jezero, št. 27 SDZ in društva Presvetega Srca Jezusovega. V Ameriki je bival 21 let.

V dolžnost si šteje na tem mestu se najlepše zahvaliti za obilne darovane vence, ki so jih položili na mrtvaški oder rankega. Iskreno zahvalo naj prejmejo za vence družine in društva: Društvo Blejsko jezero, št. 27 SDZ in društvo Presvetega Srca Jezusovega; družine: Urban Praznik, Anton Krajšek, Jim Jerele, Joe Hren, Anton Marn, N. Y. C. Store Department, društvo Collinwood Hive, št. 283 Maccabees, John Cvek, Rozi Zalar, Albert Semič, Lake Erie Lodge, št. 510.

Najlepšo hvalo naj sprejmejo obilni darovalci za sv. maše, družine: Joe Glavič, Jim Jerele, John Bradač, John Drmastje, Tony Praznik, Jack Bolta, Mary Urbas, Anton Blatnik, Frank Podobnikar, John Kaušek, Louis Zefran, Frank Dolšak, Joe Hribar, Rozi Mertel, Frank Hrovat.

Našo hvalo naj sprejme družina Mr. in Mrs. Praznik za izdatno veliko pomoč v hiši žalosti ob težkih dnevih nenadomestljive izgube. Najlepša hvala tudi vsem mojim sosedom, ki so mi pomagali ob času njegove bolezni in smrti.

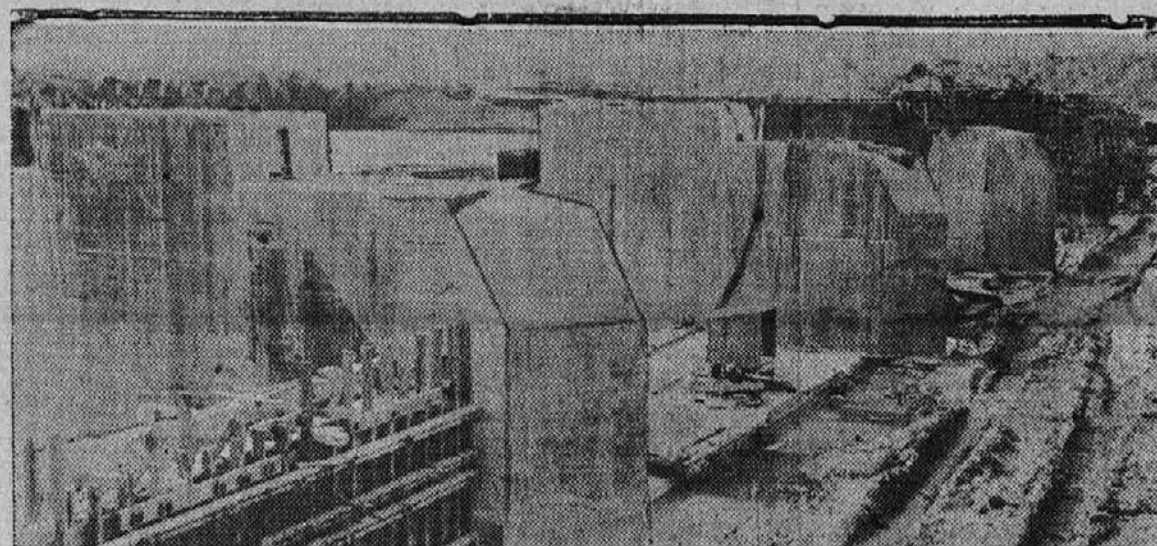
Dolžnost nas veže, da se iskreno zahvalimo Rev. Milan Slajetu za opravljene cerkvene obrede in pogrebniemu zavodu August F. Svetek za lepo urejen sprevod in vso postrežbo. V globoko hvalečnost naj bo na tem mestu izrečena najlepša zahvala vsem, ki so dali brezplačno avtomobile na razpolago in vsem tistim, ki so rankega prišli kropit ter ga spremlili na pokopališče.

Najlepše hvalo naj sprejmejo tudi društva. Blejsko jezero in Sreca Jezusovega za tako hitro izplačano posmrtnino in za vso postrežbo, ki smo jo prejeli od teh društev. Končno iskrena hvala vsem in za vse, kar so nam dobrega storili in nas blažili ob času žalostnih dni v hiši.

Nepozabni soprog, naš dobi in nenadomestljivi oče, odšel si o dnas prežgodev v grob, kjer Te sedaj krije črna zemlja. Pustil si nas v solzah tavati za Tvojimi spomini. Naša srca so polna žalosti in tupe. Dragi mi soprog in ljubljeni oče, kličemo Ti ob svečem, praznodnem grobu: Spavaj spanje pravičnega in mati zemlja naj Ti bo lahka cdejal. Do svidenja nad zvezdami.

Zalujoči ostali:

Alojzija Struna, soproga.
John in Frank, sinčka.
Cleveland, O., 25. julija, 1932.

Mesto Marseilles, Ill. je pod obsednim stanjem, ker je prišlo do nemirov pri gradnji Marseillskega jez. Pri nemirih je bil ubit en unijski delavec in 17 je bilo ranjenih. Slika kaže gradbo in gručo delavcev, z drema državnima policistoma.

Nad Montgomery countyjem v W. Va. se je utrgal oblak, vsled česar je nastala povodenj, ki je zahtevala 20 človeških žrtev. Podrtih je bilo mnogo hiš in več rudokopov zalitih. Škoda se ceni preko pol milijona dolarjev.

31. julija je naš dan

Takrat bo ves jugoslovanski narod pohitel na skupni izlet k

Conneaut jezeru

za en dan na oddih. To jezero se nahaja v državi Pennsylvaniji in se bomo peljali vsi skupaj z vlakom.

Voznja z vlakom stane samo \$1.50 za osebo otroci od 5. do 12. leta 75 centov, izpod te starosti so prosti.

Kaže, da se bo izleta udeležilo preko tisoč naših rojakov. Kupite si listke pravočasno.

Obeta se vam prav prijeten dan, zato se udeležite izleta z vso družino.

Izlet priredi St. Clair Merchants Improvement Association, ki je znana, da je storila za naselbino že mnogo koristnega.

Odbor

Bliss St. Clair Dry Cleaning

23421 St. Clair Ave., Euclid, O.

se priporoča rojakom in rojakinjam. Obleke čistimo in likamo za 75 centov; obleke zmocimo in zlikamo za 45 centov; ženske obleke in suknje čistimo in zlikamo za \$1; moške in ženske klobuke čistimo za 50 centov. Popravljamo in prenovimo vsakovrstna ženska in moška oblačila.

FRANK PAJK
lastnik

Iskrena zahvala

Klub slovenskih groceristov in mesarjev v Collinwoodu se iskreno zahvaljuje svojim odjemalcem za obilen poset in hvalevredno dostojnost na pikniku, kateri je bil prirejen v nedeljo na Močilnikarjevih farmah.

ODBOR